

Boháči v průběhu věků. Od altruismu k sobectví a sebestřednosti. Komentář Štěpána Chába

- CZ24 News | 14. února 2024

ČR: Ty doby první republiky. Z jedné části jsme si je až nemístně zidealizovali, na druhou stranu jsme na ně až trestuhodně zapomněli. Podívejme se na Tomáše Baťu a srovnajme ho třeba s Danielem Křetínským nebo Pavlem Tykačem. Ten rozdíl je propastný. A ukazuje na to, jak s úspěchem budujeme kapitalismus s buranskou tváří, která straní jen sebestřednosti.

Čím je podnikatelská genialita Tomáše Baťu tak veliká? Jak to, že i po jednom století na Baťu hledíme jako na nepřekonaný monument naší historie? Bylo to jen kvůli tomu, že zaplavil svět botami? Že na tom vydělal majlant? Nebo vidíme i jeho další práci, kdy ze Zlína vybudoval rašící světovou metropoli, kterou udusil až nástup Hitlera a následně komunismu? Proč se staral o své zaměstnance nejen co se výplaty týká, ale i co se týká bydlení, kultury, vzdělání? Proč vystavěl systém spravedlivé spoluodpovědnosti zaměstnance za chod podniku? Proč se staral i o něco víc, než své podnikatelské portfolio? Byl Baťa podnikatelský žralok? Určitě ano, byl to velkopodnikatel, musel se v prostředí velkých peněz umět otáčet. Ale zároveň dbal i na sociální dopad svého podnikání a pracoval na konceptu, který jsme my, jeho potomci co do státnosti, zavrhnuli a nepokračujeme v něm.

Postavme vedle Tomáše Baťu naše nynější štoudve velkých peněz. Daniela Křetínského a Petra Tykače. Miliardy se v jejich aktivech točí jako dětičky na kolotoči. Investují prakticky po celém světě. Ženou se za ještě většími zisky. Na zemi svého původu kašlou. Křetínský právě teď svým rozšiřováním činnosti zušlechťuje francouzský daňový systém, Tykač pro změnu ten britský. Ale kolik za sebou mají Křetínský s Tykačem podobných projektů sociálního charakteru, jaké prováděl Tomáš Baťa? Ano, ano, mají své krycí nadace. Občas pošlou pár drobných na nějakou sportovní parádu, sem tam pošlou několik drobných na potřebný projekt. Ale to je fakticky jen fíkový list, který vlastně zdůrazňuje jejich sociální tupost. Žádné výdaje, žádná odpovědnost. Pracují pouze na principu dětinského – hampty hampty hampty, ať mám víc než tamty.

Vybudovali jsme si vlastně dokonale sobeckou elitu peněz, vedle které ční o poznání chudší, ale i o poznání úspěšnější Tomáš Baťa jako monument lidskosti a zodpovědnosti. Baťa tvořil, Křetínský s Tykačem jen sají a vysáté přetransformují ne do sociálního, ale do další expanze vlastního sobectví a sebestřednosti. Ano, samozřejmě, ze zákona musí danit, a daní daleko víc, než třeba průměrné české město i s jeho obyvateli. Jenže to je povinnost, kterou plnil i Tomáš Baťa. Ovšem Baťa, i při své expanzi do zahraničí, ctil zákony jistého lidství. Nepsané zákony společné existence na Zemi, které nedělají ze světa jen místo pro vysátí, ale místo, kde se dá lidem zpříjemnit existence. U Křetínského a Tykačem vlastně hledíme na novodobou šlechtu, která nemá potřebu ve své krátkozrakosti nic jiného, než nadále dojit systém a lidi v něm.

Chápu, zcela chápu volání na vlády, které nám přicházejí i odcházejí, že se mají postarat o politiku bydlení. Ale nedá mi to a ptám se – a proč se nevolá i na ty naše štoudve velkých peněz? Baťa ve Zlíně vybudoval nejen svou továrnu na boty, ale i zázemí pro vlastní zaměstnance. Bydlení, kulturní prostory, školy. Investoval do lidí, do kultury, do vědy. A bral to jako samozřejmost. Vybudoval tím vlastně něco dosud nevidaného. Protože po období komunismu u nás vyrostly „elity“ velkých peněz, které investují jen do dalšího vydělávání peněz. Není v tom samozřejmě jen Tykač nebo Křetínský, stejný princip buranského sobectví předvádí miliardář Babiš (který navíc své miliardy rád úročí

velkými dotacemi z peněz daňových poplatníků), nebo předváděl miliardář Kellner. Bez sociální zodpovědnosti na společnosti neskutečně vydělávají, ale nic jí nedávají zpátky. Že živí tisíce zaměstnanců? To není žádný argument. Platí je za to, že jim pomáhají vydělávat. Ta nadstavba, ta pokorná vděčnost za to, že společnost jim dala vyrůst, je jen trapnost.

Pak se divme tomu, v čem žijeme, v co jsme vyrostli, jaká nám tu bují politická „elita“. Baťovi nikdo nepřikazoval chovat se tak, jak se choval. Stal se z něho skutečný mohykán velkých peněz, ale i mohykán české historie. Křetínský s Tykačem, Babišem i Kellnerem jsou a byli jen burany, kteří náhodou zbohatli. Ovšem není se co divit. Baťovská politika podnikání byla naprosto jedinečná. „Elity“ velkých peněz celého světa se většinou chovají se stejně obludným nezájmem, jako ti naši sobci. Ale právě proto jsou naše hodnoty trochu pokroucené a jaksi bez hodnot.

Je takové nahlížení na lidi velkých peněz komunistické? Ale houbeles. Tomáš Baťa byl kapitalista, velkopodnikatel, přesto vytvořil impérium, které pracovalo pro lidi, ne pouze pro pár vyvolených. A pokud znamená kapitalismus pouze bezbřehé sobectví, tak se s hrdostí nazvu komunistou. Protože sobectví vede jen ke ztrátě hodnot. Křetínský, Tykači, Babiši, Kellnerovi pohrobci, koukejte si přečíst Baťův životopis, pochopte jeho myšlení. A pak začněte znovu. Tohle se vám nepovedlo.

AUTOR: Štěpán Cháb

[ZDROJ](#)